GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 17. *Marcurĭ, 22 Ianuariu (3. Fevruarie).* 1886.

Ministrulŭ Brătianu şi Românii ardelenĭ.

(Articulŭ finalŭ).

Braşovŭ, 21 Ianuariu 1886.

E vorba de cestiunea română de dincóce de Carpaţĭ. Esistă séu nu o asemenea cestiune în statulŭ ungarŭ?

D-lŭ ministru-preşedinte Brătianu adeveresce esistenţa ei, fiind că vorbesce de luptele ce le avemŭ noi, Românii de dincóce de Carpaţĭ, în contra Ungurilorŭ şi ḍice că i s'a spusŭ, că aceştia „voiescŭ sĕ ne lovéscă şi sĕ ne estermineze“.

Mai multŭ decâtŭ vorbele primului-ministru alŭ României adeverescŭ, că este o cestiune română în statulŭ ungarŭ, prigonirile, ce le întîmpină Românii de aicĭ din partea guvernului unguresců, precum şi vecĭnicele acusaţiunĭ ale foilorŭ maghiare şi văităturile lorŭ asupra pericului, ce ar ameninţa naţia maghiară din partea românismului, văităturĭ, carĭ au băgatŭ spaimă şi grózá mai alesŭ în inimele Maghiarilorŭ din Ardealŭ.

Dér şi mai multŭ se constată esistenţa cestiunei române în Ardealŭ şi Ţéra unguréscă prin faptulŭ, că la pólele de médă-nópte ale Carpaţilorŭ aprópe trei milióne de Românĭ luptă, bine rĕu, cu succesŭ orĭ făr'de succesŭ, dér luptă mereu pentru a face sĕ li se respecteze individualitatea naţională pe basa egalei îndreptăţirĭ, luptă şi nu vorŭ nicĭdecum sĕ renunţe la dreptele lorŭ postulate, adĭ atâtŭ de ignorate şi despreţuite de adversarii lorŭ.

Esistenţa cestiunei române în statulŭ ungarŭ este prin urmare învederată. Cu tóte aceste adversarii némului românescŭ îi nĕgă orĭ şi ce îndreptăţire între marginele acestui statŭ, şi findcă orĭ câtă silinţă 'şĭ-ar da ei, totŭ nu potŭ ascunde dinaintea ochilorŭ lumei nemulţumirea ce în adevĕrŭ domnesce în sînulŭ poporului românŭ, se încércă a ascunde adevĕrata sorginte a acestei nemulţămirĭ, căutându-o nu în întru, *în Budapesta,* ci în afară, *în Bucurescĭ.*

Cu alte cuvinte adversarii noştri pretindŭ, că nu asupririle regimului unguresců, nu nedreptatea sistemului de guvernare unguresců este causa nemulţămirei poporului românŭ de aicĭ, ci nemulţămirea lui ar fi numai productulŭ agitaţiunilorŭ „daco-române“, ce arŭ porni din România; ei pretindŭ că poporulŭ ţĕranŭ românŭ este dela fire blândŭ şi pacĭnicŭ şi elŭ s'ar lăsa în mâna sorţii décă nu l'ar seduce şi aţîţa mereu conducătorii lui, carĭ toţĭ arŭ gravitá spre România şi şĭ-arŭ lua de acolo directiva.

D-lŭ ministru-preşedinte Brătianu a caracterisatŭ cu puţine cuvinte acéstă tactică de defăimare a contrarilorŭ noştri ḍicêndŭ, că ei ne bănuescŭ neîncetatŭ, că amŭ fi înţeleşĭ cu cei de dincolo, ca sĕ facemŭ revoluţiune în Austro-Ungaria.

Suntemŭ sigurĭ, că nu i-a ieşitŭ din memoriă d-lui Ionŭ Brătianu disputa vehementă, ce s'a încinsŭ între foile româneşcĭ şi ungurescĭ în véra anului 1883 din incidentulŭ toastului Grădişténu. P'atuncĭ se scriea şi se vorbea multŭ de „irredentismulŭ românŭ“. Le venea la socotélă acésta adversarilorŭ noştri şi cu multă plăcere se străduiau ei a scormonì cestiunea, ce în realitate nu esista decâtŭ în fantasia lorŭ, esploatându-o în contra Românilorŭ ardelenĭ şi bănăţenĭ.

Guvernulŭ unguresců îşĭ făcuse din acelŭ toastŭ unŭ calŭ de bătae şi ministrulŭ de instrucţiune Trefort într'o scrisóre adresată episcopului maghiaronŭ dela Gherla ne-a declaratŭ rĕsboiu nouĕ, celorŭ ce luptămŭ aicĭ pentru drepturile poporului românŭ, susţiindŭ, că *„unŭ statŭ poliglotŭ în Ungaria este o imposibilitate“*. Organulŭ semi-oficiosŭ alŭ maghiarismului violentŭ ḍicea cu privire la acéstă enunciare: „Guvernulŭ maghiarŭ a primitŭ declararea de rĕsboiu a Daco-Românilorŭ şi *înainte de tóte va stêrpi dacoromanismulŭ de acasă*, cu ajutorulŭ autorităţilorŭ judecătorescĭ şi a autorităţilorŭ valahe bisericescĭ, a cărora datoriă este de a sprijini statulŭ în scopurile lui politice“ — („Pesti Naplo“ din Iulie 1883.)

D-lui primŭ-ministru românŭ de sigurŭ că-i suntŭ destulŭ de bine cunoscute mĕsurile reacţiunare îndreptate contra Românilorŭ din statulŭ ungarŭ, ce au urmatŭ acestei ameninţărĭ. Ele au fostŭ întroduse cu aspra mustrare, ce prin graiulŭ Monarchului nostru se făcuse Metropoliţilorŭ din Ardélŭ şi credincioşilorŭ lorŭ românĭ, cu ocasiunea inaugurării noului Seghedinŭ, dicêndu-ni-se, că noi Românii n'amŭ fi destulŭ de patrioticĭ.

N'amŭ fi fostŭ óre în acestŭ periodŭ tocmai noi Românii de dincóce de Carpaţĭ în dreptŭ a ne plânge, că fraţii noştrii de dincolo ne suscitéză greutăţĭ?

Dér n'amŭ făcut'o, — căcĭ ce ni-ar fi şi folositŭ?

Pentru aceea însĕ amŭ continuatŭ lupta cu nestrămutată lealitate faţă cu tronulŭ, cu patria nóstră şi cu sfânta nóstră causă şi amŭ ḍisŭ:

„Ministrulŭ unguresců a adusŭ în legătură toastulŭ dela Iaşi cu nisuinţele nóstre legitime pentru *dobêndirea egalei îndreptăţirĭ naţionale între marginile acestui statŭ*, cu scopŭ ca sĕ inegréscă motivele sânte şi drepte ale luptei nóstre naţionale. Protestămŭ sĕrbătoresce înaintea tronului, a ţĕrei şi a lumei civilisate în contra acestei procederĭ necalificabile a unui consiliarŭ alŭ Corónei, convinşĭ fiindŭ, că nisce creaturĭ ale partidei dela guvernŭ (adecă maghiaronii) nu vorŭ puté întuneca niciodată virtuţile cetăţănescĭ ale poporului românŭ!“ („Gazeta Trans.“ din 11 Iuliu st. n. 1883.)

După ce s'a mai fost potolitŭ prima furiă sgomotósă a pressei austro-maghiare produsă prin incidentulŭ dela Iaşĭ s'a discutatŭ încă multă vreme în pressa europénă cestiunea „iridentismului românŭ“ sulevată mai alesŭ de foile maghiare şi ea a şi fostŭ resolvată în favorulŭ Românilorŭ.

Ne aducemŭ aminte de unŭ fórte momentuosŭ articulŭ, ce s'a scrisŭ p'atuncĭ în „Journal des Débats“, unulŭ din organele de frunte ale diplomaţiei francese. In acestŭ articulŭ se constată, că esistă în Ungaria o cestiune română, dér că nu esistă şi n'a esistatŭ nicĭodată unŭ „iridentismŭ românŭ„ după fasonulŭ celui italianŭ, mai întâiu din causa disproporţiunei de forţe şi alŭ doilea „pentru că esistenţa unei Austrie puternice şi prospere e necesară esistenţei României.“

Articululŭ inspiratŭ de înaltele vederĭ ale unui adevĕratŭ omŭ de statŭ ajunge la conclusiunea, că bărbaţii de statŭ românĭ serioşĭ numai o desmembrare a monarchiei nóstre nu o potŭ dori, ci totŭ ce dorescŭ este „de a se da dreptate populaţiunilorŭ române, carĭ trăiescŭ sub dominaţia regelui Ungariei, de a nu se mai sforţa prin procedărĭ vexătóre şi tiranice ale smulge limba şi naţionalitatea.,., într'unŭ cuvêntŭ *la Pesta ear nu la Bucurescĭ este soluţia cestiuneì Românilorŭ din Austria* şi fantoma „irredentismului românŭ“, care turbură repausulŭ bărbaţilorŭ de statŭ ungurĭ, nu va peri decâtŭ în ḍiua justiţiei şi a libertăţii...“ (Journal des Débats“ din Augustŭ 1883).

Chiarŭ şi ḍiarulŭ diplomaţiei rusescĭ „Le Nord“ din Bruxela, ḍicea: „campania iredentistă din România nu este decâtŭ o vagă eventualitate, care nu se va realisa nicĭodată *décă Ungurii vorŭ înceta de-a mai considera pe Românĭ ca o rassă inferióră şi a-i trata astfelŭ.* („Le Nord“ din Augustŭ 1883.)

Ear „Românulŭ“ p'atuncĭ organulŭ celŭ mai autorisatŭ alŭ partidei dela putere în România, scria în numĕrulŭ sĕu dela 11 Augustŭ 1883:

„Miculŭ statŭ românŭ nu se sperià până a-şi perde capulŭ nicĭ de înjuriele, nicĭ de ameninţările bunilorŭ sĕi vecinĭ; de ce dér puternicŭlŭ Rigatŭ Ungurŭ procede în modŭ contrarŭ?.. *Fiindcă nu voesce a îndestula micele, dér dreptele cererĭ ale naţionalităţilorŭ din Rigatulŭ Sântului Stefanŭ.*“

In tómna aceluiaşĭ anŭ, 1884, a întreprinsŭ d. ministru-preşedinte Brătianu împreună cu Regele sĕu, memorabila călĕtoriă la Viena şi la Berlinŭ, prin care s'a efectuitŭ alăturarea României la „liga de pace“. Va rĕmâné încă multă vreme secretŭ, pentru noi muritorii de rêndŭ, ceea ce s'a discutatŭ şi s'a stabilitŭ cu ocasiunea visitelorŭ acestora.

Noi Românii de dincóce de Carpaţĭ scimŭ şi mai puţinŭ ca fraţii noştri de dincolo, dér sêmţimŭ cu durere, că din tómna anului 1883 lovirile celorŭ ce voescŭ sĕ ne extermineze devinŭ pe ḍi ce merge mai dese şi mai vehemente.

Nu stă în chiămarea şi în putinţa nóstră de a pĕtrunde în secretele diplomatice, dér orĭ-ce s'ar fi fiertŭ în óla diplomaţiei, pielea ne este scumpă şi ne dóre când trebue sĕ vedemŭ, că amiciţia cu România sĕ esploatéză de către adversarii noştri în contra nóstră.

Mai multŭ însĕ trebue sĕ ne dóră, când vedemŭ, că aceste tendinţe duşmane esistinţei némului românescŭ, printr'o fatală coincidinţă a faptelorŭ, vinŭ a-şĭ afla indirectŭ unŭ sprijinŭ chiar în atitudinea guvernului românŭ faţă cu noi Românii adelenĭ.

Espulsările şi împutările d-lui Ionŭ Brătianu sunt încă fapte próspete. Ele nu ni-au adusŭ nouĕ Românilorŭ de dincóce decâtŭ numai rĕu. Adversarii noştri au mersŭ până a propune sĕ se procédă cu aceeaşĭ rigóre faţă de toţĭ Românii cu carte de aicĭ, carĭ se luptă pentru limbă şi naţionalitate.

Nu' era mai bine décă d. ministru-preşedinte înainte de a face vr'unŭ pasŭ pentru a delătura greutăţile, cu carĭ are a se lupta statulŭ românŭ, s'ar fi gânditŭ mai multŭ la greutăţile, ce se puteau nasce din procederea d-sale pentru noi, Românii de dincóce?

Atuncĭ de sigurŭ, că d. Ionŭ Brăteanu n'ar fi căutatŭ buba la câţĭva Ardelenĭ „făr de insemnătate“ din Bucurescĭ, carĭ s'au dusŭ sĕ afle în România „asilŭ şi hrană,“ ci ar fi căutat'o acolo unde în adevĕrŭ este, *în Budapesta.*

Ḍice d-sa, că aceştĭ tinerĭ arŭ fi cei ce au voitŭ sĕ întroducă în România idea „iredentismului.“ Sĕ ne permită ai declara, că se află în mare rĕtăcire şi ca dovadă îi vomŭ cita unŭ singurŭ faptŭ istoricŭ.

D-lŭ Ionŭ Brătianu era încă póte pe băncile şcólei, când unulŭ din naşii *iredentei maghiare*, baronulŭ Nicolae *Wesselenyi* din Ardealŭ scria la 1843 în cartea sa „Szozat“, că trebue sĕ se unéscă Ardélulŭ cu Ţéra unguréscă şi Românii sĕ fiă maghiarisaţĭ, căcĭ numai aşa va puté scăpa din ghiarele daco-românismului, adecă a pretinsei propagande d'a unì poporaţiunile române până la Tisa într'o „liberă şi tênĕră Daco-Româniă“.

Eată dér cine a datŭ mai întâiu nascere ideei iridentismului. Décă d. Ionŭ Brătianu vrea sĕ feréscă ţéra sa de importarea acestei idei, atuncĭ sĕ facă imputare acelora, carĭ cu scopurĭ ostile Românilorŭ o propagă şi o nutrescŭ indirectŭ de ḍecĭ de anĭ, ear nu nouĕ Ardelenilorŭ.

D-lŭ Ionŭ Brătianu ne ḍice sĕ luptămŭ aicĭ în Ardélŭ. Dér, pentru Dumneḍeu, unde amŭ luptatŭ noi, mai alesŭ de-o sută de anì încóce, décă nu aicĭ? N'a reclamatŭ poporulŭ nostru încă la anulŭ 1790/91 drepturĭ egale cu celelalte naţiunĭ din ţéră?

Luptat-amŭ în trecutŭ, precum luptămŭ şi astăḍĭ fără de a recurge la concursulŭ Românilorŭ de dincolo de Carpaţĭ şi décă strigătele nóstre de durere au pĕtrunsŭ peste graniţă, nu

însémnă, că amŭ voitŭ „sĕ ne amestecămŭ în luptele“ și în fluctuațiunile politice din statulŭ vecinŭ.

Asigurămŭ pe d. ministru Brătianu, că suntemŭ resoluțĭ de a lupta și în viitorŭ pentru egala nóstră îndreptățire și pentru esistența nóstră națională fără de a recurge la vr'unŭ ajutorŭ din afară.

Décă ceremŭ și așteptămŭ ceva dela cei ce conducŭ politica dincolo de Carpațĭ este: sĕ nu ne facă greutățĭ în lupta grea ce trebue sĕ-o purtămŭ pentru conservarea naționalității nóstre. De aceea, o spunemŭ francŭ, amŭ fi doritŭ, ca d. ministru-președinte Brătianŭ, în locŭ de-a face împutărĭ Românilorŭ ardelenĭ, sĕ se fi adresatŭ cătră cei ce conducŭ adĭ destinele statului ungarŭ și sĕ le fi dĭsŭ, cum a dĭsŭ cătră Ungaria marele omŭ de statŭ alŭ României C. A. Rosetti, cu care d-sa a luptatŭ 40 de anĭ umĕrŭ la umĕrŭ:

„Eștĭ puternică Ungariă, dér ai fi multŭ „mai puternică pe calea unei sincere și pe de„plinŭ liberale confederațiunĭ, căcĭ ai trăi astfelŭ „prin tine însăși, prin dreptate și libertate!“

Dr. Aurel Mureșianu.

SCIRILE DILEI.

„Pester Lloyd“ comunică, că în fața celorŭ ce se petrecŭ în *Grecia*, precum și în fața împrejurării, că unele marĭ puterĭ au trimisŭ corăbii în apele grecescĭ, *o divisiă navală austro-ungară* se află deja în apele grecescĭ.

—x—

„Egyetértés“ scrie, că mai mulțĭ cetățenĭ din *Zengg* în *Croația* au adunatŭ 800 fl., *ca sĕ cumpere cismele lui Grzanicĭ*, cu carĭ era încălțatŭ când a lovitŭ pe Banulŭ Kimen Hedervary cu ocasiunea scandalurilorŭ din dietă în anulŭ trecutŭ. Aceste cisme vorŭ fi așeḑate în museulŭ orașului și au încredințatŭ pe unŭ poetŭ ndționalŭ, ca sĕ facă o odă acestorŭ cisme. Femeile croate din Agramŭ au hotărîtŭ a preda lui Grzanicĭ, când se va libera din închisóre, o păreche de cisme împodobite cu argintŭ și aurŭ. Mai multe femei au luatŭ îndatorirea d'a purta totdéuna bijuterii în formă de cisme.

—x—

Ni se scrie din *Deva*, *Șimlĕulŭ-Silvaniei și Săcele* că lista tipărită a „Tribunei“ și-a făcutŭ peregrinagiulŭ și pe acolo. Resultatulŭ obținutŭ nu credemŭ, că le va face bucuriă acționarilorŭ.

—x—

Ni se comunică din *Pesta*, că d. *Petru Oprea* a fostŭ promovatŭ de Universitatea din Pesta în ḑiua de 17 (20) Ianuariu c. între cei dintâiu la gradulŭ de *doctorŭ în dreptŭ*. Tĕnĕrulŭ doetorŭ face și praxa de advocatŭ și e aplicatŭ și la Banca de scomptŭ și schimbŭ. E de oservatŭ, că dênsulŭ după patru anĭ de serviciu militarŭ activŭ a începutŭ a studia drepturile. Felicitămŭ pe tinĕrulŭ doctorŭ.

—x—

Ministrulŭ *Trefort* a datŭ o circulară cătră inspectorii scolarĭ, ca sĕ introducă pe câtŭ e cu putință în tóte scólele instituțiunea *casselorŭ de economii scolare*.

—x—

Societatea *corului vocalŭ* alŭ plugarilorŭ din *Cuvui* va da alŭ doilea *concertŭ poporalŭ* împreunatŭ cu petrecere de jocŭ, în sala ospătăriei din Gyorok, Dumineca în 2 (14) Februariu 1886. Programa concertului este următórea: „Dómne buzele mele...“ de G. Musicescu, corŭ mixtŭ „Sentinela română,“ poemŭ de Alexandri, de D. *Binchicĭ*. „Elisabeta Dómna,“ — corŭ bărbătescŭ. „Étă ḑiua triumfală,“ de W. Humpelŭ, — corŭ mixtŭ. „Dorŭ de rĕsbunare,“ de Cavadia, cântatŭ solo de D-șóra *Lucreția Câmpianŭ*. „Cisla,“ de C. Porumbescu — cuartetŭ comicŭ satiricŭ — corŭ bărbătescŭ. „Moșu Martinŭ,“ poesiă de I. Grozescu, declam. de D. *Ilișŭ*. „Hora Sinaei,“ de C. Porumbescu — corŭ mixtŭ. „Hull a csillag,“ de Lányi — cântatŭ solo de D-șóra L. *Campianŭ*. „Dumbrava roșiă,“ de C. Porumbescu — corŭ bărbătescŭ.

—x—

Atragemŭ atențiunea cetitorilorŭ asupra anunțului „*Advocatulŭ poporului*“ din pagina a patra. D. adv. *Pavelŭ Rotariu*, redactorulŭ „Luminătorului“, face unŭ mare serviciu poporului românŭ, dându-i în mână o asemenea călĕuză folositóre, care e neaperatŭ de lipsă. Îndrumămŭ pe Românii a și procura acéstă călĕuză.

—x—

După cum spune „Narodni Listy,“ comandantulŭ generalŭ *Filipovicĭ* a plecatŭ din Praga la Viena, fiindŭ chematŭ prin ordinŭ telegraficŭ de cătră Maiestatea Sa. Deodată cu elŭ s'au dusŭ mai mulțĭ divisionerĭ, precum și alțĭ înalțĭ demnitarĭ militarĭ.

—x—

La 1 Decemvre 1885, *Schulvereinulŭ germanŭ* din Austria avea 1078 filiale: 25 în Viena, 147 în Austria de josŭ, 62 în Austria de susŭ, 10 în Saleburgia, 100 în Stiria, 42 în Carintia, 10 în Carniolia și litoralulŭ triestinŭ, 16 în Tirolŭ și Vorarlberg, 474 în Boemia, 147 în Moravia, 46 în Silesia și 3 în Bucovina. Dintre acestea 75 suntŭ filiale de femei și fete. Numĕrulŭ membrilorŭ trece peste 100,000. Dela înteme iare și până acum, veniturile Schulvereinului s'au urcatŭ la 1,010,766 fl. Pentru scopurĭ școlare s'au cheltuitŭ până acum 816,670 fl.

—x—

După rapórte autentice, *între lumea comercială a Galiției și Bucovinei* este în cursŭ o *energică mișcare*, cu scopŭ d'a se lua represalii în contra Germaniei din causa espulsărilorŭ. S'au datŭ circulare, care îndémnă la emanciparea de mărfurĭ streine și numai cu acele țĕrĭ sĕ stea în legăturĭ comerciale, care nu apasă pe compatrioții lorŭ nicĭ moralicesce nicĭ materialicesce. Cu Germania, ḑice circulară, sĕ înceteze comercianții Galiției cu totulŭ comunicațiunea comercială.

—x—

Din cause independente de noi s'a întârḑiatŭ espedarea numĕrului de erĭ și de astăḑĭ din partea postei.

Delegații Serbiei, Bulgariei și Turciei celŭ multŭ până Mercurĭ vorŭ fi toțĭ în Bucurescĭ.

Guvernulŭ nostru le-a pusŭ la disposițiune palatulŭ ministerului de finance de pe strada Victoriei. Astfelŭ în salele acestui palatŭ se vorŭ ține ședințele și vorŭ urma desbaterile privitóre la *stabilirea stipulațiunilorŭ de pace* între *Bulgaria* și *Serbia*. In acestŭ scopŭ salele ministerului de finance suntŭ frumosŭ întocmite și împodobite și delegații Statelorŭ vecine vorŭ întêmpina din partea cercurilorŭ nóstre politice o căldurósă primire.

Resultatulŭ pacinicŭ alŭ negoțiărilorŭ atêrnă multŭ dela atitudinea Greciei, care printr'unŭ pasŭ, după unii pripitŭ, ér după alții bine cumpĕnitŭ, póte sĕ strice tótă tréba. Orĭ cum va fi, atâta rĕmâne bine constatatŭ că orașulŭ lui Bucurŭ, de pe țermurile Dimboviței, va figura de aḑĭ înainte în analele diplomației europene. In acele anale de aḑĭ înainte se vorŭ înregistra cu litere neșterse următórele cuvinte monumentale:

„Pacea dela Bucurescĭ“ séu, „Neisbânda conferenței statelorŭ balcanice întrunită la Bucurescĭ.“

Aceste cuvinte se vorŭ auḑi multŭ timpŭ citate și de oratorii și politicii parlamentelorŭ europene. Numele de Bucurŭ séu de Bucurescĭ va fi eternisatŭ chiarŭ și de „Almanachurĭ și ḑiaristică.“

Fiindŭ că veni vorba și de ḑiaristică, găsescŭ cu cale a vĕ comunica, că mai mulțĭ raportorĭ d'ai ḑiarelorŭ marĭ europene au și sositŭ la Bucurescĭ. Raportorii suntŭ ca copoiĭ; ei trebue ḑiua și nóptea sĕ alerge ca sĕ afle, ce s'a făcutŭ peste ḑi, și când nu potŭ afla' nimicŭ atuncĭ născocescŭ câte o scire, care străbate dela Seina până la Neva și dela Spree până la Tibru și astfelŭ făcêndu-și drumulŭ se înfundă în ḑiarele City din Londra, care cu iuțéla fulgerului o transportă în sute de mii de esemplare în tóte părțile lumei.

După esperiența mea de 12 anĭ și mai bine, m'am convinsŭ că în acestŭ meșteșugŭ de născocirĭ suntŭ cei mai bine deprinșĭ Evreii ungurescĭ și Evreii nemțescĭ, carĭ facŭ mai cu sémă pe raportorii ḑiarelorŭ din Budapesta. Acéstă specie de raportorĭ suntŭ în stare de a da câte o sută de telegrame pe ḑi, care de care mai umflată și când vinŭ în cértă cu biourourile telegrafice, care începŭ a le esamina telegramele și a se sfii de a mai lăsa sĕ se rĕspândéscă prin sîrma galvanică atâtea minciunĭ, atuncĭ ți iau scăparea la alte forme ḑicêndŭ bună óră: „Până la Brașovŭ cu posta și de acolo cu telegrafulŭ“, séu: „Bucurescĭ, . . . cale indirectă“ — și când și cu acésta li se înfundă, atuncĭ începŭ a publica felŭ de felŭ de corespondențe, de și ei se găsescŭ la o sută de poște departe de loculŭ unde se petrecŭ lucrurile.

In timpulŭ rĕsboiului în anulŭ 1877—78 găsindu-mĕ ca și acum la Bucurescĭ, am avutŭ ocasiune de a face mai de aprópe cunoscință cu acestŭ soiu de raportorĭ ai ḑiarelorŭ din Budapesta și le imputam adese pentru ce nu suntŭ mai consciincioșĭ? Ei îmĭ rĕspundeau: Ce ne pasă nouĕ de consciință când trebue sĕ ținemŭ sémă de programulŭ ḑiarului și de publiculŭ lui, care pentru orĭce minciună frumosŭ ticluită și trimisă cu telegrafulŭ ne plătesce 50 cr. plusŭ cheltuelile dela otelŭ, unde jucămŭ csardas și ferbli... Inchipuesce-țĭ acum, că décă născocimŭ pe ḑi o sută de minciunĭ și le trimitemŭ cu telegrafulŭ la Pesta în o sută de cuvinte, primimŭ pentru fiecare minciună esprimată într'unŭ cuvêntŭ câte 50 cr, face în totalŭ pe ḑi 50 florinĭ. „Ei

Tractările de pace în Bucurescĭ.

Bucurescĭ, 20 (31) Ianuare 1886.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans“.)

Se scie că capitala țĕrii românescĭ a fostŭ alésă de cătră micele state beligerante din peninsula balcanică ca locŭ în care sĕ se întrunéscă delegații lorŭ pentru începerea tractărilorŭ de pace. La acéstă alegere a aderatŭ și sublima Pórtă din Țarigradŭ.

FOILETONU.

Fluoru.

O poveste modernă, estrasă din nemțesce de N. F. Meșederu.

(Urmare și fine).

Lovindŭ cu degetele sale uscate pe acea mică cutiă, urmă străinul cu unŭ zîmbet drăcescŭ și cu o voce slabă dér îngrozitóre:

„In acéstă cameră de oțelŭ, în miniatură, portŭ eu nenorocirea lumei, — „globule de Isis, care puse în contactŭ cu aerulŭ atmosfericŭ, începŭ imediatŭ sĕ producă procedura descompunerilorŭ sale chimice“. Incepêndŭ astăḑĭ aice, acéstă descompunere se va lăți în trei ḑile peste întrégă Europa centrală, ér celŭ multŭ în trei sĕptĕmânĭ peste întregulŭ pămêntŭ. Totulŭ ce trăește și se mișcă trebue sĕ i se jertféscă, și pe la mijloculŭ lunei viitóre ar sĕmĕna planetulŭ nostru unui tristŭ cimitirŭ.

„Pentru Dumneḑeu, strigă Leo întinḑêndŭ spre elŭ mânile, décă teoria d tale s'ar adeveri... cea mai mică nebăgare de sémă...

„Negreșitŭ, cea mai mică nebăgare de sémă ar produce mórte; dér nu vĕ temețĭ, mâna mea este sigură și instrumentulŭ meu cercatŭ.

Așa vorbindŭ, scóse elŭ din buzunarulŭ paltonului o altă cutiă, de sticlă, care avea pe o parte unŭ oblonașŭ, ce se împingea într'o parte séu în alta.

»Voițĭ domnule a jertfi canarulŭ d-tale ce stă în aceea cușcă de argintŭ, întrebă necunoscutulŭ.

»Da! Mórtea în serviciulŭ sciinței onoréză chiar și pe unŭ canarŭ, vĕ rogŭ însĕ sĕ nu-lŭ chinuițĭ mai multŭ decâtŭ este de necesitate.«

„Nu mai multŭ, decâtŭ timpulŭ în care póte o ființă cu sânge caldŭ inspira fluoru fără de Isis — celŭ multŭ unŭ minutŭ. Vĕ rogŭ încredințați-vĕ mai ântêiu, că acéstă cutiă de sticlă nu conține înlăuntru-i nimicŭ altă, decâtŭ aerŭ atmosfericŭ.

Leo esamină cutia și o puse lângă cealaltă de oțelŭ. Negru îmbrăcatulŭ domnŭ se sculă, luă canarulŭ din cușcă, ilŭ pusă în cutia de sticlă și apăsă oblonașulŭ atâtŭ, încâtŭ rĕmase o destulă deschisătură pentru întrarea aerului esternŭ. Păsĕruica se speriase la începutŭ, deveni însĕ degrabă veselă și sări vioiu în streveṛia cușcă.

Străinulŭ luândŭ atuncĭ cutia de sticlă, o potrivi prin șuruburĭ la cutia cea de oțelŭ, lăsândŭ prin deșurubuirea țevei înlăuntrulŭ cutiei de sticlă o globulă albă — închiḑêndu-o în acelașŭ momentŭ hermeticŭ.

O curiósă procedură începuse în cutia de sticlă. Fundulŭ cutiei fu ușorŭ acoperitŭ de o cétă albă, păsĕrica murise după puține convulsiunĭ, ér pe pereții cutiei se putea observa influința destrugĕtóre a fluorului. După aceea sări din cutia cea de oțelŭ o sîrmă de platină în lungime de vr'o 10 cm. înlăuntrulŭ cutiei de sticlă, care aprinḑêndu-se prin o procedură electrică, a absorbitŭ acéstă cétă albă de pe fundulŭ cutiei, prefăcêndu-o în unŭ compositŭ neprimejdiosŭ, căruĭ străinulŭ îi dăduse denumirea „Platina Isis“ (Pt. Is.)

După ce se termină acéstă procedură, care arăta o mare siguranță și precisitate prin mai multe și îndelungate esperimentărĭ, retrase străinulŭ sîrma de platină înapoi în cutia cea de oțelŭ, și desfăcândŭ ambele cutii una de alta, presentă cea de sticlă doctorului ca sĕ se încredințeze, că cea mai mare parte a gazelorŭ rĕmase în cutiă este adevĕratulŭ fluorŭ.

Leo alergă într'unŭ sufletŭ în laboratorulŭ sĕu, întorcêndu-se după puține minute cu încredințarea, că chestia e fără nicĭ unŭ dubiu.

Negru îmbrăcatulŭ domnŭ surise, și după o pausă mai mare începuse ér: »Acum veĭ crede domnule, că n'am esagerată spunêndu-vĕ că acéstă mică mașină este stăpână a vieții și a morții.«

»Credŭ.« »Și fiindcă d-ta escĭ unŭ omŭ, o ființă cu viață, silitŭ și legatŭ pentru susținerea vieței proprie — prin urmare ai și evidentulŭ interesŭ a reține eșirea acestorŭ globule de Isis.

„Negreșitŭ“ murmură Leo. Eu vĕ repetŭ: procedeulu pe care l'ațĭ vĕḑutŭ acuma în acéstă cutiă, ar puté turbura întréga atmosferă. Părțile principale a cerculuĭ nostru aerianŭ vorŭ deveni: oxigenŭ și fluorŭ. Precum se lățesce arșița peste o pustietate, așa s'ar lăți descompunerea hidrogenului în jurulŭ globului pămêntescŭ, întepenindŭ întréga lume, aducêndu i mórtea eternă.

»Asta mi-ai ḑisŭ odată,« rĕspunse Leo înspăimêntatŭ.

Străinulŭ făcŭ unŭ gestŭ de mulțămire. „Eu însumĭ, continuă elŭ cu o voce înfiorătóre, »eu însumĭ, stimabile domnule doctorŭ, m'am hotărîtŭ de multŭ sĕ facŭ unŭ sfîrșitŭ vieței mele. Eu stau singurŭ în acéstă lume, ér unŭ vĕrŭ alŭ meu m'a depoседatŭ de întréga mea avere și am devenitŭ sĕracŭ. Fără mijlócele necesare pentru susținerea vieței mele, așŭ fi silitŭ sĕ muncescŭ într'unŭ modŭ miserabilŭ, ce nu potŭ suferi — eu, cu ideile mele creabile, trăindŭ și simțindu-mĕ numai ferice în adevĕratulŭ cultŭ alŭ sciințelorŭ. Prin urmare dorescŭ sĕ morŭ, și pentru ca sĕ fiă mórtea mea cu óreсare resunetŭ însceпată, m'am muncitŭ și nĕcăjitŭ de am descoperitŭ prețiósa invenție a acestorŭ globule de „Isis“.

Eu mĕ omorŭ, deschiḑêndŭ acéstă casetă, și de

frate Valachule sfiiciosŭ! nu e acésta unŭ bunŭ și producĕtorŭ Geschäfft?

„Frate Rumune, esclamau ei, a trecutŭ vremea vechiă. când se cerea ca sĕ sci multă carte pentru a fi gazetarŭ, astădĭ la noi gazetăria e o negustoriă, și acela e celŭ mai bunŭ gazetarŭ, care sĕ scie lăuda pe sine cum îșĭ laudă negustorulŭ marfa și care scie sĕ tóce la articole ca cârnățarulŭ cârnațulŭ, apoi cititorulŭ mistuéscă-le sĕu aruncele, puținŭ ne pasă, numai geschäftulŭ sĕ trăiéscă“!

De astă dată, pănă în momentele de față n'am zăritŭ sĕ fi sositŭ raportorĭ din Pesta. Se vede că nu s'a sĕmțitŭ necesitatea trimiterii lorŭ de acolo de-a dreptulŭ fiind-că se găsescŭ aicĭ destui de ai lorŭ stabilițĭ ca gazetarĭ și ca funcționarĭ pe la societățile de asigurare.

Slavă domnului, n'avemŭ noi óre în mijloculŭ nostru diare de felulŭ celorŭ din Pesta?

Cine nu 'mĭ crede n'are decâtŭ sĕ întrebe unde se scotŭ la lumină minciunile tipărite în „Bukuresti Hirado“ „Bukuresti Közlöny“, „Bukarester Tagblatt“, „Rumenischer Lloyd“, „Hajoyetz“ și se va convinge despre adevĕrulŭ afirmațiunilorŭ mele.

Dér despre acestea îmĭ reservŭ dreptulŭ a scrie când voiu avé onóre a vorbi în „Gazeta Transilvaniei“ de diaristica nóstră în țéra românéscă.

Bismarck în contra Polonilorŭ.

In ședința dela 28 Ianuariu a camerei deputațilorŭ prusianĭ, cancelarulŭ Bismarck a ținutŭ unŭ discursŭ în contra Polonilorŭ, care a făcutŭ sensațiune. Étă în resumatŭ cuprinsulŭ discursului:

In mesagiulŭ tronului s'a esprimatŭ convingerea guvernului, că în principiele, după care în 1840 s'a guvernatŭ și s'a administratŭ polonesce în părțile țĕrii, în care poporațiunea vorbesce polonesce, este absolutŭ necesară o schimbare. Trăimŭ pe acelașĭ teritoriu cu douĕ milióne Polonĭ. Nu noi amŭ creatŭ acéstă situațiune. Politica nóstră póte dice despre ea: secerămŭ ce n'amŭ sĕmănatŭ, și sĕmănămŭ ce nu vomŭ secera. Anulŭ 1815 a datŭ statului prusianŭ o graniță, dela care sub nicĭ o împrejurare nu ne putemŭ retrage; statulŭ prusianŭ are nevoiă de acéstă graniță pentru legarea, apĕrarea și siguranța lui. Politica de pănă acum nu o mai putemŭ aproba. Proclamațiunea regelui Fridericŭ Vilhelm III, care a promisŭ scutŭ Polonilorŭ, a conținutŭ numai manifestațiunea intențiunilorŭ sale și a principielorŭ guvernului sĕu; dér o îndatorire d'a nu schimba nicĭ odată aceste principii, orĭcum s'ar purta supușii polonĭ, proclamațiunea n'a luatŭ nicĭ o îndatorire (Mișcare), și aceste promisiunĭ au devenitŭ cu totulŭ nule prin purtarea poporațiunei polone. (Vii aprobărĭ în drépta.) Nu dau nicĭ o cépă degerată pe provocarea la proclamațiunea de atuncĭ. (Neliniște în stânga. Bravo! în drépta.) Pe atuncĭ se afla unŭ sprijinŭ în faptulŭ, că în Silesia trăia fără greutate unŭ milionŭ de supușĭ polonĭ, precum și în timpulŭ dinainte de 1806, când Polonii cu Germanii trăiau în bună înțelegere și când Polonii comunicau viu în Berlinŭ. Dér revolta din Varșovia în 1830 și punerea pe tapetŭ a unei cestiunĭ polone în sensulŭ europénŭ a distrusŭ acéstă încredere. Bismarck cetesce unŭ raportŭ din 25 Martie 1832 alŭ generalului Grolmann, atuncĭ comandantŭ în Posen, în care se dice: »Acea provinciă cu 350,000 Germanĭ și 450,000 Polonĭ și Evrei, ce zace în inima statului prusianŭ și legă Silesia, Prusia și Pomerania, în depărtare numai de 18 milurĭ de Berlinŭ, aparține totușĭ așa de puținŭ Prusiei, încâtŭ orĭce idea de separare trebue sĕ se considere ca adevĕrată înaltă trădare și fiecare Prusianŭ patriotŭ trebue sĕ-șĭ pună ultima putere, ca sĕ păstreze patriei acéstă țéră și sĕ sădéscă locuitorilorŭ simțĕminte germane.« Intr'altă parte dice Grolmann: »In Posen se află vr'o sută de nobilĭ polonĭ proprietarĭ, carĭ cu aderenții, cu intendanții și servitorii lorŭ numĕră vr'o miă de capete. Aceștia suntŭ principiulŭ celŭ rĕu alŭ provinciei. Vorŭ trece încă generațiunĭ pănă ce națiunea polonă va deveni prusiană. (Mișcare.) Aceștĭ ómenĭ periculoșĭ, fără sĕ le fi făcutŭ Prusia vr'o nedreptate, se gândescŭ la eliberare. Nu e îndoială, că décă cheltuelile făcute în contra insurecțiunei polone le-ar fi întrebuințatŭ Prusia în cei 15 anĭ din urmă pentru rĕscumpĕrarea acestorŭ proprietarĭ, Posen ar fi provinciă prusiană, decâtŭ ca acum sĕ avemŭ nevoiă de jertfe mai marĭ.« Regele Fridericŭ Vilhelm III părtinea acéstă ideă și s'a încuviințatŭ o sumă pentru ca sĕ se cumpere moșii dela Polonĭ, spre a se'ncerca o îmulțire a poporațiunei germane în provinciă. Acestŭ sistemŭ aduse cu sine o crescere a poporațiunei germane, dér fu înlăturatŭ când regele Fridericŭ IV luà domnia. Elŭ era de părere, mai cu sémă după ce întreprinse o călĕtoriă în provinciă, că tractându-se cu bună-voință Polonii, arŭ fi supușĭ credincioșĭ ai regelui. Și binefacerile pentru poporațiunea polonă au fostŭ marĭ. Regele fu în modŭ neplăcutŭ atinsŭ prin mișcările insurecționale dela 1846 pănă la 1848, în care anŭ pe baricadele din Berlinŭ s'a încheiatŭ o alianță între democrația prusiană și din streinătate și între Polonĭ, și acésta avù ca urmare, că după scurtŭ timpŭ mai multe mii de supușĭ prusienĭ, parte Polonĭ, parte Germanĭ fură împușcațĭ sĕu rănițĭ în Posen în lupte reciproce. Intr'aceea resultatulŭ evenimentelorŭ de atuncĭ fu încă totŭ o stare legală, care procurà nisuințelorŭ polone aceeașĭ libertate constituțională, ce era garantată supușilorŭ germanĭ. Dér acéstă libertate a mișcării pe terenulŭ reuniunilorŭ, pressei ș. a. n'a măritŭ bunăvoința poporațiunei polone pentru Prusia; din contra, contrastulŭ dintre Polonĭ și Germanĭ se înăsprì în sensŭ polonŭ. Mai venì apoi în ajutorŭ acea particularitate a caracterului germanŭ, d'a admira ce e streinŭ, d'a pismui pe celŭ ce a trăitŭ câtva timpŭ în streinătate, ca fiindŭ superiorŭ, sĕu pe celŭ ce pórtă unŭ nume streinŭ, mai departe tradițiunea germană d'a combate totdéuna propriulŭ regimŭ, găsindŭ în Polonĭ aliațĭĭ gata, și apoi caracteristica destoinică a Germanului, care nu se află la altă națiune, d'a-șĭ eși din pelea sa, d'a se vĕrì chiar în pelea unui streinŭ (Ilaritate) și d'a deveni, după împrejurărĭ, Francesŭ, Englesŭ, Polonŭ sĕu Americanŭ. Mi-aducŭ aminte din copilăria, că cele mai populare melodii erau cântecele polone, în care nu monarchia germană, ci cea polonă era cugetată. Chiar și cântece francese se cântau totŭ cu mai mare însuflețire și când Germanii l'au lovitŭ cum trebue pe Napoleon I. încă totŭ îlŭ mai aplaudau, ceea ce nu mai vreu s'o esprimŭ c'unŭ cuvêntŭ zolvogicŭ. (Ilaritate.) Nicĭ armata nóstră victoriósa n'a fostŭ așa de căldurosŭ primită în orașele germane, cum erau primițĭ Polonii. (Mișcare.) In luptele din Martie, publiculŭ mai multŭ simpatisa cu eroulŭ polonŭ Mieroslavski decâtŭ cu regele. Când am ajunsŭ ministru prusianŭ — adĭ suntŭ 23 de anĭ de când sunt ministru — am găsitŭ în cameră o înfocată desbatere polonă pe care, cum sperŭ, cea de adĭ nu o va ajunge. Am luatŭ atuncĭ ministerulŭ, ca sĕ lucrezŭ pentru desvoltarea naționalității germane. (Bravo!) De atuncĭ încă am fostŭ aspru atacatŭ, am trebuitŭ sĕ mĕ apĕrŭ din tóte părțile, căcĭ nu mĕ'nțelegea bine. Când a fostŭ vorba de cestiunea militară, am disŭ: »Dațĭ în mâna regelui câtŭ se póte mai multe mijlóce de putere, câtŭ se póte mai multŭ sânge și ferŭ, și atuncĭ va puté face politica ce o doresce. Cu alte lucrurĭ nu se face politică, decâtŭ cu sânge și cu ferŭ«. Póte că așŭ fi fostŭ înțelesŭ, décă n'așŭ fi avutŭ mulțĭ rivalĭ, carĭ toțĭ nisuiau a lucra pe tĕrĕmulŭ politicei naționale. (Ilaritate.) In situațiunea de atuncĭ, statulŭ ar fi fostŭ înăbușitŭ în germene de presiunea combinată a Europei, căcĭ de dragulŭ nostru nicĭ unŭ statŭ n'ar fi făcutŭ ceva pentru noi. In acéstă grea situațiune mĕ aflam deja ca ambasadorŭ în Petersburgŭ, unde am avutŭ ocasiune a studia fórte de aprópe raporturile cu Polonii, în urma marei încrederĭ ce o avea în mine împĕratulŭ Alexandru. In cabinetulŭ rusŭ erau douĕ principii în lucrare: celŭ antigermanŭ, care dorea sĕ câștige pe Polonĭ pentru Francesĭ, și era representatŭ de prințulŭ Gorciacof în Petersburgŭ și prin Vielopolski în Varșovia; celŭ amicalŭ Prusiei representantŭ chiar prin împĕratulŭ. Acesta învinse, deși n'avù nicĭ unŭ resultatŭ, chiarŭ prin împĕratulŭ. Maioritatea representanțilorŭ poporului nu m'a sprijinitŭ în acéstă politică și acéstă atitudine a oferitŭ mijlócele d'ațâța pe celelalte cabinete în contra nóstră, d'a li se arăta erorile comise de noi și d'a ne acusa în Parisŭ și în Londra. Am aflatŭ din întêmplare unŭ mare numĕrŭ de acte, de indicii pentru legăturile ce esistau atuncĭ între unii membri de aci și între ambasada francesă de aci. (Ascultațĭ!) Secretulŭ îlŭ păstrezŭ. Au trecutŭ de atuncĭ 22 de anĭ.

(Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

AGRAMŬ, 2 Februariu. — In dietă deputatulŭ Frank ridicà acusare în contra Banului, că risipesce cu ușurință averea țĕrii în favórea unei persóne, care face anume propagandă în afacerea privitóre la calea ferată Vinkovcse—Brcska. Lămurirĭ mai amĕnunțite va da oratorulŭ comisiunei parlamentare. Banulŭ Hedervary declarà, că va rĕspunde îndată ce va avea înaintea sa raportulŭ stenograficŭ. Ataculŭ deputatului Frank în contra Banului a provocatŭ mișcare în cercurile partidei naționale (a Banului.) Banulŭ refusà d'a se lua vr'o hotărîre a partidei înainte de ce afacerea nu se va lămuri.

BERLINŬ, 2 Februariu. — După cum anunță diarele, *Bismarck a primitŭ din Austria*, și anume din Boemia, *numeróse telegrame, prin care 'lŭ îndémnă la procedere energică în interesulŭ naționalităței germane.*

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

era odată usulŭ la vechiulŭ poporŭ germanŭ de a ucide pe toțĭ sclavii și servitorii în memoria gloriósă a vre-unui Domnŭ cădutŭ pe timpulŭ de luptă, — atuncĭ încetarea mea din viéță are sé deviă neapĕratŭ cu o nuanță mai gloriósă, fiindcă cu mine inceteză de a mai trăi întrega lume viețuitóre, dela rĕsăritŭ pănă la apusŭ. Dóră numai că d-ta multŭ stimabile domnule doctorŭ te vei decide sĕ-mĭ rĕscumperĭ acéstă prețiósă invențiă dimpreună cu caseta, pentru miculŭ prețŭ de 500,0 0 lire. — Sunt bine informatŭ că acestŭ jumĕtate de milionŭ cuprinde trei părțĭ a totalului din averea d-tale, judecațĭ însĕ singurŭ domnule doctorŭ pe câtŭ vei estima d-ta acéstă invenția — desfășurândŭ casulŭ vre-unui principe, care se bucură fórte multŭ de viéța sa.

Doctorulŭ Fabriciu tremura.

„Eștĭ nebunŭ domnule?“ strigà Leo eșindu-și din fire, „Cincĭ sute de mii de lire — de unde sĕ le scotŭ? Eu nu posedŭ nicĭ douĕ sute de mii!“

„Imĭ pare rĕu, rĕspunse străinulŭ dândŭ din umerĭ. Aut Caesar aut nihil! orĭ îmĭ vei subscrie asupra acestei sume, din care nu lasŭ nicĭ o centime—unŭ sinetŭ — séu de nu, dau drumulŭ acestui șurubŭ. Eu mĕ simtŭ obositŭ de acéstă viéță.... atâtŭ de obositŭ, încâtŭ nu vĕ potŭ descrie cu întréga elocența mea, câtŭ și cum de grozavŭ îmĭ róde sufletulŭ, disgustulŭ și displăcerea vieței.

Elŭ se juca cu șurubulŭ grozavei cassete, plecândŭ capulŭ într'o parte.

„Ér eu — striga Leo turburatŭ, eu găsescŭ viéța atâtŭ de plăcută și frumósă...! O Dumnedeule a totŭ puternice!.... Acestŭ grozavŭ și misteriosŭ șurubŭ... Privesce domnule, privesce idiotule, omule fără de minte, câtŭ de frumosŭ se ilumineză și infloresce afară, câtŭ de frumosŭ apare luna între culmile arboroșilorŭ munțĭ!.... Ah! étă că vine și iubita mea Iosefină, admirabila viorică, cea mai dulce femeă, care a pututŭ sĕ aducă pe unŭ omŭ amorezatŭ în extase! Iețĭ-o, iețĭ-o domnule de soțiă, — fi unŭ bunŭ părinte și fericitŭ; eu te voiu introduce în societatea nóstră, singurĭ ómenĭ oneștĭ..... ah și mișcarea îi atâtŭ de plăcută..... Pentru Dumnedeu, lasă-țĭ mașina în pace.“

»Orĭ cincĭ sute de mii lire, orĭ dau drumulŭ, respunse strĕinulŭ,

Apucatŭ de fiorĭ sĕlbatice, cautà Leo o armă, cu care ar puté sĕ sdrobéscă pe inimiculŭ omenenirei — atâtŭ de lacomŭ la mórte, pe amenințătorulŭ întregei viețĭ organice, credându-se prin acésta salvatorulŭ ființelorŭ respirătóre, aflatŭ în lupta cu satanŭ

La drépta globului, ce sta pe masă era pusŭ revolverulŭ într'o cutie de abanosŭ, cu care dăduse erĭ la țintă.... Ca unŭ fulgerŭ îlŭ tresărì ideea.

»Bine, dise elŭ tremurând de emoțiune, »aducŭ hârtie și condeiulŭ.

„Cincĭ sute de mii lire, orĭ dau drumulŭ!“ respunse necunoscutulŭ fórte liniștitŭ.

Leo scóse revolverulŭ fără sĕ fie observatŭ. Elŭ stă o secundă pe gândurĭ. Faptulŭ la care s'a decisŭ îlŭ îngrozea — o mică mișcare a străinului însĕ îlŭ spĕriase de mórte. Elŭ fericitulŭ, care cu atâta plăcere respira acestŭ aerŭ luminatŭ a viețuirei, care cu atâta dragoste săruta gingașii sei copii și iubita sa viorică, căruia tóte-i erau atâtŭ de încântătóre în acéstă lume frumósă — sĕ devie prima jertfă alŭ acestui omorŭ universalŭ — Aicĭ nu mai încape nicĭ o indoială, nicĭ o resgândire! ..

O detunătură.... și glonțulŭ omoritorŭ venì necunoscutului dreptŭ în frunte; dér mai totŭ în acelașŭ momentŭ, degetele murindului a și învêrtitŭ șurubulŭ. O globulă de »Isis,« albă ca zăpada, se rĕstogolea pe masă, procedândŭ în momentŭ la grozavulŭ și nenorocitulŭ procesŭ alŭ descompunerei.

»Adio viéță ferice și plăcută“, strigà Leo încremenitŭ. „Tóte s'au sfirșitŭ, tóte.... tóte...« pentru totdéuna....“

Și ca păsĕruica de mai nainte, cu puține convulsiunĭ și crîșnindŭ din dințĭ, picà doctorulŭ Leo peste cadavrulŭ ucigașului lumei intregĭ. —

Niște sunete a unorŭ vocĭ copilăreștĭ aduse pe de totŭ amețitulŭ înapoi în deșteptare. Iosefina cu Ioniță și Olguță intrase în cameră și se oprì lângă divanŭ strălucitŭ fiindŭ iluminațĭ de sórele ce apunea.

„Ce 'țĭ este ție, întrebà Iosefina. Te-am strigatŭ de patru orĭ, ér tu somnorosule nu audĭ, nicĭ nu vedĭ nimica; și ce totŭ vorbeștĭ de fluor și hidrogenŭ; Știi tu că-i vremea sĕ ședemŭ la mésă?

Leo se sculà de pe divanŭ.

»Curiosŭ« dise elŭ puindu-șĭ mâna pe ochĭ, mi se părea că....

»Ție ți-se părea ca unui filosofŭ obositŭ, care se ocupă numai în laboratorulŭ sĕu și negligéză atâtŭ femeea câtŭ și copiii sĕi. Vină la mésă Leo, că am disŭ Carolinei sĕ dea bucate.

„Dér.... ce am vrutŭ sĕ dicŭ, Carolina aceea fi atâtŭ de neluătóre de sémă...... nebunie, eu nu potŭ sĕ-mĭ închipuescŭ, că într'adevĕrŭ... Dér pe cinstea mea, că deulŭ viselorŭ este câte-odată o ființă inteligentă! »Isis“ sfântă fabulósă deiță a misteriósei naturĭ — Ideea acésta „ca unŭ visŭ fantasticŭ“ e eminentă, și cine póte ști, décă nu zace în joculŭ acesta copilărescŭ vre-o idee înaltă. Iosefina nu putù sĕ-lŭ înțelégă, dér îi săruta plăcutŭ buzele sale, care îngânau frazele filosofice.

(*„Amiculŭ artelorŭ.«*)

Cursulŭ la bursa de Viena
din 1 Februariu st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4% . . .	101 45	Bonurĭ croato-slavone . .	103.75
Rentă de hârtiă 5% . .	92 95	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.35	Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	99.05	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	123.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 80	Renta de hârtiă austriacă	84.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	113.—	Renta de arg. austr. . .	84.30
Bonurĭ rurale ungare . .	104 —	Renta de aurŭ austr. . .	112 30
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 —	Losurile din 1860 . . .	—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—	Acţiunile băncei austro-ungare	871.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.76	Act. băncei de creditŭ ung.	306.50
Bonurĭ rurale transilvane	103 75	Act. băncei de creditŭ austr.	299.20
		Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.92
		Napoleon-d'orĭ	10.01 —
		Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.90
		Londra 10 Livres sterlinge	126.25

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 1 Februariu, st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). .	$87\frac{1}{2}$	88
Renta rom. amort. (5%) .	$93\frac{3}{4}$	$93\frac{1}{4}$
» convert. (6%) .	$86\frac{1}{2}$	87
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%) .	$101\frac{1}{2}$	101
» » (5%) .	$84\frac{1}{1}$	$85\frac{1}{2}$
» » urban (7%) . .	96	$96\frac{1}{2}$
» » » (6%) .	$90\frac{1}{2}$	91
» » » (5%) .	$80\frac{1}{2}$	$82\frac{1}{4}$
Banca naţională a României	1120	1130
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	$15\frac{1}{2}$	16%
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.01	2.04

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	. . . . . .	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ	—	—	12.50	—
	—	—	1.09	—
Timişŭ	—	—	1.40	—
Braşovŭ	—	—	2.27	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa micĕ	12.12	—	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	—	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	—	7.43	—
Aiudŭ	2.55	—	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	—	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	—	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	—	12.59	—
	6.08	—	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	—	—	11.04
Ciucia	8.28	—	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	—	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	—	—	4.06
	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	12.59	—
Szolnok	2.58	—	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena	6.35	—	10.50	—
	3.00	—	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	—	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	—	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	—	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	—	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mező-Telegd	—	—	10.28	2.34	—
Rév	—	—	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	—	1.31	4.26	—
Huiedin	—	—	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu	—	—	5.05	6.43	—
	12.05	—	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	—	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	—	—	9.31	—
	3.33	—	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	—	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa micĕ	7.00	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	—	—	7.14	1.09
	—	—	—	—	1.50
Timişŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ	—	—	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicîca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 53
	3.16	12.14	5 10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicîca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.4[illegible]
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.